

LATVIJAS REPUBLIKA PREIĻU NOVADA BĀRIŅTIESA

Raiņa bulvāris 24, Preiļi, Preiļu novads, LV-5301, tālrunis: 65322106, e-pasts: barintiesa@preili.lv

Preiļu novada Preiļu pilsētā

14.04.2026. Nr.1.10./2026/679

**Preiļu novada pašvaldībai,
izpilddirektoram A.Džeriņam**
Paziņošanai e-Adresē

Pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu, kurš nosaka, ka *bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību*, nosūta Jums Preiļu novada bāriņtiesas pārskata ziņojumu par 2025.gadu.

PREIĻU NOVADA BĀRIŅTIESAS PĀRSKATS PAR DARBĪBU 2025. GADĀ

Preiļu novada bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kas savā darbībā nodrošina bērnu un citu aizsargājamo personu tiesību un interešu aizsardzību Preiļu novada administratīvajā teritorijā. Bāriņtiesas darbība ir vērsta uz bērna tiesību ievērošanas sekmēšanu, tiesisku, profesionālu un sociāli atbildīgu lēmumu pieņemšanu, kā arī atbalsta sniegšanu ģimenēm un personām gadījumos, kad nepieciešama īpaša tiesiskā aizsardzība.

Bāriņtiesas kompetencē ietilpst bērnu aprūpes, aizbildnības, aizgādības, ārpusģimenes aprūpes, saskarsmes tiesību, adopcijas, mantisko interešu aizsardzības un citu normatīvajos aktos noteikto jautājumu izskatīšana. Veicot šīs funkcijas, Preiļu novada bāriņtiesa sadarbojas ar pašvaldības iestādēm, Preiļu novada Labklājības pārvaldes Sociālo dienestu, izglītības iestādēm, veselības aprūpes speciālistiem, tiesībaizsardzības iestādēm, tiesām un citām institūcijām, lai nodrošinātu savlaicīgu, vispusīgu un bērna labākajām interesēm atbilstošu rīcību.

2025.gadā bāriņtiesas darbs bija vērsts gan uz preventīvu, gan aizsargājošu, gan uzraugošu funkciju īstenošanu. Pārskata periodā īpaša uzmanība tika pievērsta darbam ar riska ģimenēm, ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanai, aizbildnības un aizgādības lietu pārvaldībai, kā arī bērnu tiesību aizsardzībai tiesiskajos procesos.

1. Darbs ar ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana

Pārskata gadā Preiļu novada bāriņtiesa turpināja īstenot vienu no būtiskākajām savas darbības funkcijām – bērnu tiesību un interešu aizsardzību ģimenēs, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība, aprūpe un audzināšana. Bāriņtiesa, sadarbojoties ar pašvaldības sociālo dienestu un citām iesaistītajām institūcijām, veica ģimeņu situācijas izvērtēšanu, īstenoja preventīvus pasākumus un nepieciešamības gadījumā pieņēma bērna tiesību aizsardzībai būtiskus lēmumus.

2025.gadā bāriņtiesa informēja pašvaldības sociālo dienestu par **34 ģimenēm**, kurās netika pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana. Šajās ģimenēs kopumā bija **55 bērni**, tostarp 30 zēni un 25 meitenes. Lielāko daļu veidoja bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem un no 13 līdz 17 gadiem, kas apliecina, ka bāriņtiesas redzeslokā visbiežāk nonāk ģimenes ar skolas vecuma bērniem un pusaudžiem, kuru audzināšanas, uzraudzības un emocionālās drošības jautājumi prasa īpašu uzmanību.

Lai novērstu bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, bāriņtiesa **25 vecākiem** uzdeva noteiktā termiņā sadarbībā ar sociālo dienestu veikt pasākumus situācijas uzlabošanai. No tiem **13 bija mātes** un **12 tēvi**. Šis rādītājs liecina, ka bāriņtiesa primāri izmantoja preventīvu un uz sadarbību vērstu pieeju, dodot vecākiem iespēju novērst konstatētos trūkumus un atjaunot bērnam drošu un attīstībai piemērotu vidi.

Tomēr ne visos gadījumos preventīvie pasākumi bija pietiekami. 2025.gadā bērna aizgādības tiesības tika pārtrauktas **11 personām**, no kurām **5 bija mātes** un **6 tēvi**. No šīm personām **4 vecākiem** aizgādības tiesības jau iepriekš bija pārtrauktas attiecībā uz to pašu vai citu bērnu, savukārt **3 personām** aizgādības tiesības tika pārtrauktas vienlaikus par trim un vairāk bērniem. Šie dati norāda uz atsevišķu ģimeņu ilgstošām un smagām sociālām problēmām, kuru risināšanā bija nepieciešama izlēmīga institucionāla rīcība.

Izvērtējot aizgādības tiesību pārtraukšanas iemeslus, secināms, ka galvenais pamats bija bērna atrašanās **veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ**, kas konstatēts **9 gadījumos**. Vēl **2 gadījumos** tika konstatēts, ka vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību. Šie dati apliecina, ka bāriņtiesas pieņemtie lēmumi bija tieši saistīti ar nepieciešamību nekavējoties aizsargāt bērna drošību un labklājību.

Vienlaikus pozitīvi vērtējams tas, ka pārskata gadā pārtrauktās aizgādības tiesības tika atjaunotas **4 personām**, no kurām 3 bija mātes un 1 tēvs. Tas apliecina, ka atsevišķos gadījumos vecāki sadarbībā ar sociālo dienestu ir spējusi novērst bērnam nelabvēlīgos apstākļus un atjaunot spēju nodrošināt bērna interesēm atbilstošu aprūpi un audzināšanu.

Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana pārskata gadā skāra **13 bērnus**, savukārt aizgādības tiesību atjaunošana – **8 bērnus**. Lielākoties tie bija bērni jaunākās vecuma grupās, kas vēlreiz apliecina, ka vissteidzamākā institucionālā iejaukšanās nepieciešama tieši attiecībā uz jaunāka vecuma bērniem, kuri ir pilnībā atkarīgi no pieaugušo aprūpes un aizsardzības.

Gadījumos, kad bērna apdraudējums bija būtisks un ilgstošs, bāriņtiesa izmantoja likumā paredzētās tiesības vērsties tiesā ar prasību par aizgādības tiesību atņemšanu. Pārskata gadā šāds lēmums tika pieņemts attiecībā uz **10 personām**, savukārt ar tiesas spriedumu aizgādības tiesības tika atņemtas **8 personām**. Šie dati apliecina, ka bāriņtiesa, izvērtējot konkrēto situāciju, ir spējusi atšķirt gadījumus, kuros iespējama ģimenes funkcionalitātes atjaunošana, no situācijām, kurās bērna interesēs nepieciešams pastāvīgāks tiesisks risinājums.

Kopumā secināms, ka 2025. gadā Preiļu novada bāriņtiesas darbs ar riska ģimenēm bija apjomīgs, profesionāls un vērsts uz bērna labāko interešu nodrošināšanu. Darbs šajā jomā bija vienlaikus gan preventīvs, gan aizsargājošs, nodrošinot savlaicīgu iejaukšanos gadījumos, kad bērna tiesības un drošība ģimenē netika pietiekami garantēta.

2. Ārpusģimenes aprūpe, aizbildnība un bērnu turpmākās aprūpes nodrošināšana

2025.gadā Preiļu novada bāriņtiesa turpināja nodrošināt bērnu ārpusģimenes aprūpes un aizbildnības sistēmas darbību, īpašu uzmanību pievēršot ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes formu nodrošināšanai un bērna interesēm atbilstošu turpmākās aprūpes risinājumu izvēlei.

Uz 2025. gada 31. decembri ārpusģimenes aprūpē atradās **56 bērni**. No tiem **47 bērni** bija ievietoti aizbildņa ģimenē, **7 bērni** audžuģimenē, bet **2 bērni** ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Šie dati skaidri apliecina, ka Preiļu novadā dominējošā ārpusģimenes aprūpes forma ir **aizbildnība**, kas vērtējama pozitīvi, jo tā bērnam nodrošina individuālāku, stabilāku un ģimeniskai videi tuvāku aprūpi.

Aizbildņa ģimenē visvairāk atradās bērni vecumā no **13 līdz 17 gadiem**, kas liecina, ka aizbildnība novadā ir nozīmīgs ilgtermiņa risinājums īpaši pusaudžiem un skolas vecuma bērniem.

Pārskata gada beigās **2 bērni** atradās institucionālā aprūpē, un abi bija meitenes vecumā no **13 līdz 17 gadiem**, kuras aprūpes un rehabilitācijas institūcijā uzturējās ilgāk par sešiem mēnešiem. Lai gan institucionālā aprūpe veido ļoti nelielu daļu no kopējā ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaita, šie dati norāda uz nepieciešamību turpināt meklēt bērnam piemērotākas alternatīvas aprūpes formas gadījumos, kad tas ir iespējams.

2025.gadā bāriņtiesa pieņēma lēmumu par ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanu **8 bērniem**. No tiem **6 bērni** tika ievietoti aizbildņa ģimenē, bet **2 bērni** audžuģimenē, tostarp **1 bērns** specializētajā krīzes audžuģimenē. Šis sadalījums vēlreiz apliecina, ka aizbildnība Preiļu novadā ir primārā un visbiežāk bērna interesēm atbilstošākā ārpusģimenes aprūpes forma.

Būtiski ir arī dati par bērnu turpmāko aprūpi pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas vai maiņas. Pēc aprūpes audžuģimenē izbeigšanas turpmākā aprūpe tika nodrošināta **7 bērniem**, no kuriem **1 bērns** tika adoptēts, **1 bērns** nodots aizbildnībā, **2 bērni** nodoti citā audžuģimenē, **1 bērns** atgriezts vecāku aprūpē, bet **2 bērni** sasniedza pilngadību. Pēc aprūpes aizbildņa ģimenē izbeigšanas turpmākā aprūpe tika noteikta **5 bērniem**, no kuriem **1 bērns** atgriezts vecāku aprūpē, savukārt **4 bērni** sasniedza pilngadību. Tas apliecina, ka aizbildnība vairumā gadījumu ir ilglaicīga un stabila aprūpes forma.

Uz pārskata gada beigām par aizbildņiem bērniem bija ieceltas **35 personas**. No tām **13 aizbildņi** bija bērna vecvecāki, **16 aizbildņi** – citi radnieki, bet **6 aizbildņi** bija personas, kas nav bērna radnieki. Šie dati apliecina, ka lielākajā daļā gadījumu bāriņtiesa cenšas nodrošināt bērnam aprūpi viņa radnieku lokā, saglabājot ģimeniskās saites, piederības izjūtu un identitāti.

Pārskata gadā par aizbildņiem tika ieceltas **4 personas**, savukārt **nevienu personu** netika atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu pārkāpumu dēļ. Tas vērtējams īpaši pozitīvi, jo liecina par aizbildņu pienākumu izpildes kvalitāti un par bāriņtiesas līdzšinējās izvērtēšanas prakses efektivitāti.

Vienlaikus **5 personas** tika atlaistas no aizbildņa pienākumu pildīšanas objektīvu apstākļu dēļ.

Kopumā secināms, ka 2025. gadā Preiļu novada bāriņtiesa ārpusģimenes aprūpes jomā ir nodrošinājusi profesionālu, bērna labākajām interesēm atbilstošu un ilgtspējīgu pieeju, prioritāti piešķirot ģimeniskai videi pietuvinātām aprūpes formām.

3. Audžuģimenes un specializētās audžuģimenes

Pārskata gadā Preiļu novada bāriņtiesa nodrošināja audžuģimeņu un specializēto audžuģimeņu sistēmas uzraudzību un darbības izvērtēšanu. Audžuģimenes institūts saglabā būtisku nozīmi bērnu ārpusģimenes aprūpes sistēmā, jo tas ļauj bērnam atrasties ģimeniskā vidē situācijās, kad aprūpe bioloģiskajā ģimenē nav iespējama.

Uz 2025. gada 31. decembri Preiļu novadā bija **3 audžuģimenes**, kurām piešķirts audžuģimenes un specializētās audžuģimenes statuss. Būtiski, ka neviena no šīm ģimenēm nebija informējusi bāriņtiesu par objektīviem šķēršļiem bērnu uzņemšanai, un neviena nebija bez ievietotiem bērniem. Tas liecina, ka visas audžuģimenes un specializētās krīzes audžuģimenes pārskata gada beigās bija aktīvas un faktiski iesaistītas bērnu aprūpes nodrošināšanā.

Pārskata gadā nevienai ģimenei netika piešķirts jauns audžuģimenes vai specializētās audžuģimenes statuss, un nevienai ģimenei statuss netika atņemts vai izbeigts. Šī situācija norāda uz sistēmas stabilitāti, taču vienlaikus apliecina arī to, ka audžuģimeņu resurss novadā ir skaitliski ierobežots. Īpaši tas attiecas uz specializēto audžuģimeņu jomu, kur pārstāvētas tikai krīzes audžuģimenes, bet nav specializētu audžuģimeņu bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

Kopumā secināms, ka pārskata gadā Preiļu novadā bija nodrošināts stabils, taču skaitliski neliels audžuģimeņu resurss. Pozitīvi vērtējams tas, ka visas audžuģimenes bija aktīvas un pieejamas bērnu uzņemšanai, tomēr ilgtermiņā būtiski saglabājas nepieciešamība stiprināt audžuģimeņu tīklu un dažādot specializētās aprūpes iespējas.

4. Adopcijas process un adoptējamo bērnu situācija Preiļu novadā

2025.gadā Preiļu novada bāriņtiesa nodrošināja normatīvajiem aktiem atbilstošu adopcijas jomas pārraudzību, izvērtējot bērnu tiesisko statusu un sniedzot informāciju Labklājības ministrijas adopcijas reģistram. Vienlaikus pārskata dati liecina, ka adopcijas process novadā nebija aktīvs.

Uz 2025. gada 31. decembri ārpusģimenes aprūpē atradās **6 adoptējami bērni**, par kuriem sniegta informācija adopcijas reģistram. No tiem **3 bērni** nepiekrīt adopcijai. Visi šie bērni bija vecumā no **13 līdz 17 gadiem**, kas norāda uz objektīvajiem adopcijas procesa ierobežojumiem attiecībā uz vecākiem bērniem un pusaudžiem, kuru viedoklis adopcijas procesā ir būtisks.

Vienlaikus **43 bērnu aizbildņi** nebija devuši piekrišanu adopcijai. Šis rādītājs norāda, ka lielā daļā gadījumu aizbildnība Preiļu novadā funkcionē kā stabila ilgtermiņa aprūpes forma, un bērna interesēs tiek saglabāta esošā aprūpes vide un ģimeniskās saites, nevis virzīts adopcijas process.

Pārskata gadā bāriņtiesa nav pieņēmusi nevienu lēmumu par adoptētāja statusu, nav pieņēmusi nevienu lēmumu par to, ka adopcija ir bērna interesēs, un nav pieņemts neviens lēmums par bērna nodošanu adoptētāja aprūpē.

Kopumā secināms, ka adopcijas joma 2025. gadā Preiļu novadā bija tiesiski aktuāla, taču praktiski mazaktīva. Dati apliecina, ka bērna interesēs biežāk saglabāta

aizbildnība vai cita ģimeniskai videi pietuvināta ārpusģimenes aprūpes forma, vienlaikus ievērojot bērna viedokļa prioritāti un individuālu situācijas izvērtējumu.

5. Aizgādības lietas

Pārskata gadā bāriņtiesa nodrošināja normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi aizgādības lietu jomā, pieņemot lēmumus par aizgādņu iecelšanu un atbrīvošanu, kā arī uzraugot aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību.

Uz 2025. gada 31. decembri bāriņtiesas uzskaitē bija **35 aizgādībā esošas personas**, un visām ar bāriņtiesas lēmumu bija iecelts aizgādnis. No kopējā aizgādņu skaita **31 aizgādnis** bija personas radnieks vai laulātais, bet **4 gadījumos** par aizgādņiem bija ieceltas citas personas. Šie dati apliecina, ka lielākajā daļā gadījumu aizgādņa pienākumu pildīšana tiek uzticēta ģimenes locekļiem, kas vērtējams pozitīvi.

Papildus tam uz pārskata gada beigām **18 personas** bija ieceltas par aizgādņiem mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai, kas apliecina bāriņtiesas darba nozīmīgumu arī mantisko interešu aizsardzības jomā.

Pārskata gadā aizgādņi tika iecelti 2 personām ar ierobežotu rīcībspēju, kā arī pieņemti lēmumi par 7 personu iecelšanu par aizgādņiem mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai.

Būtiski, ka 2025. gadā **nebija neviena gadījuma**, kad aizgādnis būtu atcelts no pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu pārkāpumu dēļ. Savukārt no pienākumu pildīšanas tika atlaisti vai atbrīvoti 10 aizgādņi, un visi šie gadījumi attiecās uz aizgādņiem mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai, kas skaidrojams ar lietas apstākļu izbeigšanos.

Kopumā secināms, ka aizgādības lietu jomā bāriņtiesas darbs 2025. gadā bija stabils, tiesiski korekts un atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

6. Bāriņtiesas pieņemtie lēmumi un lietu izskatīšana

2025.gadā Preiļu novada bāriņtiesa īstenoja normatīvajos aktos noteiktās funkcijas bērnu tiesību aizsardzības, ģimenes tiesisko attiecību noregulēšanas, mantisko interešu aizsardzības un citu bāriņtiesas kompetencē esošo jautājumu izskatīšanā.

Pārskata gadā bāriņtiesa pieņēma lēmumus par:

- **1 bērna** vārda, uzvārda vai tautības ierakstu;
- **7 bērniem**, par kuriem pēc tiesas pieprasījuma sniegts atzinums bērna aizgādības tiesību noteikšanas un saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības jautājumos;
- **6 bērniem** attiecībā uz sociālo pabalstu un citu ar bērna uzturēšanu saistītu maksājumu saņemšanu;
- **16 lēmumiem** nepilngadīgo bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju mantisko interešu nodrošināšanas vai aizstāvības jomā.

Pārskata gadā kopumā tika pieņemti **118 lēmumi**, no kuriem **5 lēmumi** bija vienpersoniski, un visi šie gadījumi saistīti ar bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem. Tas liecina, ka vairākās situācijās bāriņtiesai bija jāreaģē nekavējoties, lai nodrošinātu bērna tiesību un drošības aizsardzību.

Uz 2025. gada 31. decembri bāriņtiesas lietvedībā bija **196 aktīvas lietas**, savukārt pārskata gadā tika ierosinātas **49 jaunas lietas**. Šie rādītāji raksturo būtisku un noturīgu darba apjomu, kas ietver ne tikai jaunu lietu izskatīšanu, bet arī ilgstošu uzraudzību, atzinumu sagatavošanu, procesuālo darbību veikšanu un sadarbību ar iesaistītajām institūcijām.

Kopumā secināms, ka bāriņtiesas darbība 2025. gadā bijusi apjomīga, daudzveidīga un juridiski atbildīga, nodrošinot savlaicīgu un profesionālu lietu izskatīšanu.

7. Bāriņtiesas lēmumu un faktiskās rīcības pārsūdzība tiesā

Pārskata gadā tiesā tika pārsūdzēts **1 bāriņtiesas lēmums**, kas bija saistīts ar bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vecākiem. Uz pārskata perioda beigām lietas izskatīšana vēl nebija pabeigta, tāpēc galīgs tiesas vērtējums pārskata gadā netika saņemts.

Pārējās bāriņtiesas kompetences jomās pārskata gadā **nav pārsūdzēts neviens lēmums**. Tāpat **nav bijis neviena gadījuma**, kad būtu pārsūdzēta bāriņtiesas faktiskā rīcība. Arī par iepriekšējā periodā pārsūdzētiem lēmumiem pārskata gadā nav stājies spēkā neviens tiesas spriedums.

Šie dati liecina, ka pārsūdzību skaits attiecībā pret kopējo pieņemto lēmumu apjomu ir ļoti zems. Tas vērtējams kā pozitīvs rādītājs un netieši apliecina bāriņtiesas darba kvalitāti, lēmumu juridisko pamatotību un procesuālo korektumu. Vienlaikus jāņem vērā, ka vienīgā pārsūdzētā lieta attiecas uz īpaši sensitīvu jomu, kur pārsūdzēšana pati par sevi nav uzskatāma par darba kvalitātes nepietiekamības pazīmi.

Kopumā secināms, ka bāriņtiesas darba kvalitāte pārsūdzību aspektā 2025. gadā vērtējama pozitīvi.

Secinājumi

Izvērtējot Preiļu novada bāriņtiesas darbību 2025. gadā, secināms, ka iestāde ir nodrošinājusi profesionālu, tiesiski pamatotu un bērna labāko interešu principam atbilstošu funkciju izpildi visās būtiskākajās darbības jomās.

Pārskata dati apliecina, ka:

- bāriņtiesas darbs bijis apjomīgs un daudzveidīgs;
- būtiska uzmanība veltīta darbam ar riska ģimenēm un bērnu tiesību aizsardzībai apdraudējuma situācijās;
- ārpusģimenes aprūpē saglabāta prioritāte ģimeniskai videi pietuvinātām aprūpes formām, īpaši aizbildnībai;
- audžuģimeņu sistēma darbojusies stabili, lai gan tās resurss ir ierobežots;
- adopcijas jomā dominējusi piesardzīga un individuāli izvērtēta pieeja, respektējot bērna viedokli un faktiskos apstākļus;
- aizgādības lietu jomā nodrošināta stabila un tiesiska lēmumu pieņemšana;
- bāriņtiesas pieņemto lēmumu pārsūdzību skaits bijis minimāls, kas apliecina darba kvalitāti un procesuālo korektumu.

Kopumā Preiļu novada bāriņtiesas darbība 2025. gadā vērtējama kā **stabila, profesionāla un uz rezultātu vērsta**, nodrošinot bērnu un citu aizsargājamo personu tiesību un interešu aizsardzību Preiļu novada administratīvajā teritorijā.

Bāriņtiesas priekšsēdētāja

N.Rinča

Rinča
65322106